

Svedectvo viery - príbeh rodičov, ktorí v jednom okamihu stratili obe svoje deti

Počas roka Sedembolestnej máme pred očami jej príbeh. V rukách, rovnako ako naša patrónka, držala mama Vlastička svojho zomierajúceho syna a v jej náručí aj zomrel. Neďaleko bojovala o život jej dcéra Lucia. Mama Vlastička Krafčíková rozpráva o svojom životnom príbehu, deťoch, viere i nádeji...

Váš príbeh sa začal tým, že ste hľadali svoje povolanie. To, kde vás volá Boh. Ako ste spoznali svojho manžela?

Mala som 21 rokov a žiadny vzťah, partner neprichádzal. Kamarátky už kočíkovali svoje ratolesti a ja som po tom tiež veľmi túžila. Pýtala som sa Boha, či je moja cesta rehoľa. Odpoveďou mi bola moja babička z mamkinej strany, ktorá mi povedala, že sa modlí za môjho dobrého manžela. Vedela, že potrebujem dobrého manžela kvôli svojmu hendikepu od narodenia. To ma usvedčilo, že Boh na mňa nezabudol, ako som si dovtedy mylne myslela. Dokonca, že ma aj počuje a odpovedá.

Čo sa udialo?

Krátko nato začal Boh konať. Preložili ma z predajne do inej predajne Potravín na sídlisku a môj budúci manžel nastúpil o desať dní nato k policajnému zboru ako "dopravák". Keďže policajná slobodáreň bola vedľa predajne, hneď prvý deň zavítal do predajne nový zákazník. Prichádzal ku nám skoro denne na nákupy. Keďže sme boli každý z iného okresu, od prvej chvíle sme cítili, že to nie je obyčajná náhoda, ale Boží zámer. Padli sme si do oka a bola to láska na prvý pohľad. A ako v dobrej rozprávke, bola raz jedna svadba... o desať mesiacov. Až neskôr sme zdieľali svoje pocity a obaja sme boli od prvej chvíle utvrdení v tom, že ten druhý je práve tá dlho hľadaná polovička. Cítili sme sa jeden pre druhého darom.

Už vtedy sme vnímali, že náš spoločný život nebude len prechádzka ružovou záhradou. A keď ma požiadal o ruku, tak som mu povedala, že neviem, čo nás čaká. Ale určite viem, že nech nás postretne čokoľvek, chcem to prežiť spolu s ním. Náš spoločný život bol a aj je, napriek bolesti, stále krásny a plný lásky. Nevie, prečo mi raz naša dospelá dcéra povedala: "Mamka, ja nemám o vás s ockom strach. Viem, že aj keby ste raz ostali sami, máte toľko lásky, že všetko vydržíte." Dodnes ten výrok nechápem, odkiaľ ho vzala, prečo nad tým uvažovala. Viedol ju Boh? Nevie...

PLNÝMI DÚŠKAMI SME SI UŽÍVALI RODIČOVSTVO

Povedali vám, že nebudete môcť mať deti. Ako ste to prijali?

Mala som vtedy 16 rokov a za sebou ťažkú operáciu hrubého čreva. Rodičia boli veľmi šťastní, že som to prežila a operácia dopadla dobre. Tiež som bola šťastná a neriešila som to. A ani neskôr nie. Mala som krásne detstvo a úžasných rodičov, pri ktorých mi nič nechýbalo. Riešiť som to začala až vtedy, keď som prišla do manželovej početnej rodiny. Boli traja bratia a ja som takú veľkú rodinu nikdy nezažila. Mala som doma len mladšieho brata.

Ostatní v jeho rodine už mali svoje rodinky a deti. Veľmi som sa im tešila, no zároveň prišli prvé obavy: Čo ak? Manžel mal už vtedy 12 synovcov a neterí. Keď som videla pri spoločných stretnutiach, ako sa majú radi a ako to s deťmi vie, začala som mať vážne obavy. Čo bude, ak my deti mať nebudeme? No môj nastávajúci ma z týchto obáv rýchlo vyviedol, že si je istý, že ich mať budeme a tak sa aj stalo. Naša láska bola mocnejšia ako moje obavy a Boh vypočul naše prosby. Nenechal nás dlho čakať a dozvedeli sme sa, že sa staneme rodičmi.

Ako si na to spomínate?

To bolo radosti, že sa to nedá ani opísať. Keď prišiel na svet Drahomír (29. apríla 1980), dostal české meno, ktoré mu vybral ocino, ktorý bol v tom čase na policajnej škole v Brne. Práve bol v Poľsku vyhlásený výnimočný stav a všetky ozbrojené zložky vo vtedajšom Československu boli v pohotovosti. Tak sme túto radosť prežívali každý sám a na diaľku.

Na prvú návštevu prišiel manžel domov až po mesiaci. Boli sme šťastní, aj sme si boli vzácní. Manžel sa nad tým malým batôžkom v postieľke rozplakal.

Kedy prišla medzi vás Lucia?

Krátko nato sme zistili, že budeme dvojnásobnými rodičmi. Naše šťastie a radosť nemali konca kraja. Lekári z toho nadšení neboli, lebo trvali na jednom dieťatku a mali obavy nielen o moje zdravie, ale aj o život bá-bätka. Preto aj ten malý časový rozdiel medzi nimi.

Tak prišla ku nám do rodinky (20. júla 1982) vysnívaná dcérka Lucia. Už pred narodením syna mala vybrané meno. Napriek môjmu zdravotnému stavu prišla zdravá a v poriadku. Obidva pôrody boli cisárskym rezom. Vysnívaná bola najmä z manželovej strany, lebo ich rodinu tiež postihol tragický odchod trojročnej sestričky Marienky.

Manžel mal už po škole a tak sme si užívali spoločne plnými dúškami rodičovstvo. Boli to najkrajšie a najvzácnejšie chvíle nášho života. Konečne si nás mohol užívať, sám odviezť z pôrodnice domov a doma privítať. Na to sa nedá zabudnúť, akí sme boli šťastní. Prežívali sme nanovo zmeškané medové týždne. Od prvej chvíle sme cítili, že to všetko je výnimočné, že je to zvláštny dar zhora. Netušili sme, že to bude trvať len tak krátko - 21 rokov.

Potom sme začali túžiť po ďalšom dieťatku, ale už to nešlo. Po dlhom čakaní prišla tvrdá realita - tzv. konečná. Paradoxne, v deň prvého pôrodu, po 15 rokoch, som absolvovala ťažkú ženskú operáciu, po ktorej sme obaja vedeli, že už žiadne možno nikdy nebude. Manžel to prijal s veľkou pokorou a vďakou Bohu za naše dve deti a ja tak trochu s reptaním a bolesťou v duši. Určitý čas sme sa pohrávali aj s myšlienkou adopcie. Hovorili sme o tom aj s našimi deťmi, súhlasili a tešili sa tomu. No nakoniec tomu neprial môj zdravotný stav. Takže po ich odchode sme nemali ani len nádej na ďalšie dieťatko, ako majú iní rodičia. Vedeli sme, že sme Bohu odovzdali všetko - všetko, čo nám bolo najdrahšie, najmilšie a najvzácnejšie. Odovzdali sme mu dva drahokamy.

TAKÉTO PUTO SA NEMÁ PRETRHÁVAŤ

Medzi vašimi deťmi bol veľmi silný súrodenecký vzťah, keďže sa narodili s rozdielom 15 mesiacov. Ako sa prejavoval? Aký bol Drahoš?

Od prvej chvíle prejavoval veľkú náklonnosť a starostlivosť o Lucku. Všade ju strážil, ochraňoval. Drahoš nastúpil do škôlky a Lucinka do jasíel. No na každej prechádzke a pobyte v záhrade im Drahoš ušiel za sestričkou. Ich súrodenecké puto bolo tak dojímavé, že nám po roku navrhla samotná pani riaditeľka, že nám umožnia, aby boli spolu v jednej triede, že sa takéto puto nemá pretrhávať.

Potom išli spolu po roku aj na základnú školu. A keď odišiel syn na strednú školu, aby ešte jeden rok mohli spolu ráno odchádzať, Lucia poprosila manžela o prestup na inú "základku" susediacu s Drahošovou strednou školou. Nik to vtedy v bývalej škole nechápal.

Nevedeli sa od seba odtrhnúť. Akúkoľvek vec, šaty, hračky alebo sladkosti - všetko, čo sa nedalo rozdeliť na polovicu - som musela kupovať dvojmo. Inak by to jeden z nich neprijal. So všetkým ostatným sa delili. V dospelosti aj s oblečením. Keď chodili už ako dospelí spoločne s Luckou na prechádzku so psíkom, tak si o nich mysleli, že sú priatelia, nie súrodenci. Až po pohrebe sme sa dozvedeli, ako sa Drahoš veľmi pekne vyjadroval v práci o nás rodičoch a svojej sestre. Aký bol kamarát so spolupracovníkmi a inými chalanmi. Dôkazom bolo aj vyše 80 motoriek z celého Slovenska, ktoré stáli priamo pri ich hrobe. Tých príkladov by bolo ešte viac, ale je to na dlho (úsmev). Aby som však nezabudla na podstatné, že sa ako normálni súrodenci vedeli aj poškriepiť a pohádať. Tak normálne...

Aká bola Lucia?

Od malička bola také naše krásne slniečko a šidielko. Obaja boli slniečka, vždy sa zobudili vysmiati. Najprv si v postieľkach ešte riadne "pokecali" a potom zavolali: "Mami, už sme vyspinkaní!" Lucia bola od malička veľmi zručná a samostatná. Vedela šiť, háčkovať, pliesť, vyšívať.

Syn zasa veľmi pekne kreslil, písal básne a prózu. Na strednej ho preto volali Eliot. Jednu prózu napísal dokonca Drahoš sám o sebe a smrti na motorke. Len s tým rozdielom, že tá druhá mŕtva osoba bola frajerka. Netušil, že to bude sestra, ktorá s ním odíde do večnosti.

Lucia bola pre Drahoša vodcom: v dobrom a niekedy aj v menej dobrom. Keď boli podľa ich predstáv vymaľované tapety, tak sme vedeli, kto exceloval. Stihla zorganizovať v našej farnosti dve stretnutia mládeže s otcom Jánom Bucom. Podľa výpovede mladých bola vraj lekárom ubolených duší a chodiacou charitou. Bola veľmi empatická a vnímavá na potreby iných. Každého vedela vypočuť.

Spoločnou záľubou oboch detí boli kone. U Lucii živé (u otca Maroša Kuffu v Žakovciach) a u Drahoša tie pod kapotou. Lucia cítila volanie do rehole a Drahoš do seminára už asi od 12-tich rokov. Obaja boli plní života.

V šesnástich rokoch prišla za vami dcéra Lucia s tým, že sa stretla so živým Kristom. Chápali ste ju?

Toto stretnutie s Kristom zažila presne v deň svojich 16-tich narodenín. Bola na tábore v lese na Šuňave. Bol to tábor na spôsob Oázy s deťmi so slabších sociálnych rodín zo Žakoviec a okolia s vtedajším žakovským kaplánom otcom Jánom Bucom. V to ráno v kaplnke na príhovor kňaza sa jej dotkol živý Kristus. Veľmi mi to vysvetľovala, ale ja som, žiaľ, vtedy nič nechápala. Jednoducho som len detinsky uverila svojej milovanej dcérke. Potom som sa párkrát zverila do jej rúk na príhovornú modlitbu a zažila som búranie starého kamenného múra a stavbu nového chrámu. Tento obraz som pochopila až po jej odchode. Povedala mi vtedy, že mi za každú cenu vyprosí stretnutie so živým Kristom... a stalo sa. Dnes viem, že nám s manželom pripravila a vyprosila úžasnú cestu na stretnutie s Bohom. Na jeho dotyk a život v Kristovi. Mne dokonca v tej modlitbe pomohla stavať v sebe nový chrám - Chrám Ducha Svätého.

Lucia strávila niekoľko mesiacov po boku farára Maroša Kuffu a chcela vstúpiť do rehole. Ako si spomínate na tieto chvíle?

Uf... po boku otca Maroša Kuffu dozrievala a aj veľmi rýchlo dozrela pre nebo. Zanechala nám odkaz, že on bol jej milovaný učiteľ vo viere a láske k ľuďom a dedko, ktorý je už vo večnosti, bol jej milovaným učiteľom v láske ku koňom. Videli sme od prvej chvíle, ako sa jej život a všetky hodnoty menili v dôsledku pobytu v Žakovciach. Napíňala ju služba iným. Chcela po celý život pomáhať slabým a núdznym.

Stále si s manželom hovoríme, že to bola tá najsprávnejšia voľba vziať naše deti vo veku puberty do Žakoviec. Myslíme si, žeby tam mali robiť povinné exkurzie pre pubertiakov a problémové deti, aby videli, čo je to život.

No, keď sa naša milovaná po čase zmienila o reholi, mala som pocit, že ju na tejto zemi navždy stratím. Hanbím sa za to, že ešte aj otca Maroša som uprosila, aby ju od rehole odhovárať. Hovoril jej, že tam v Žakovciach bude prospešnejšia, ako v habite zatvorená v kláštore, že môže zložiť sľuby aj v Inštitúte Krista veľkňaza, ak chce. No dnes už vieme, že Boh mal aj tak s ňou iný plán. Mal pre ňu nachystanú Božiu rehoľu...

PRED TEBOU POŠLEM SVOJHO ANJELA

Prišiel 21. jún 2002, keď ste sa všetci vybrali na jednu chatu. Čo sa vtedy stalo?

Mal to byť len jeden pekný víkend s rodinnými priateľmi. Lucka mala ešte jedno piatkové stretnutie s mladými a tak poprosila, či by nemohli prísť za nami s Drahošom na motorke. Súhlasili sme s tým. Tesne pred našim odchodom dobehla domov a tak nás odprevadili s ich psíkom do auta a oni sa chystali na motorku. Obaja boli takí šťastní, že som nemala srdce im jazdu na motorke zrušiť.

Vedela som, že poznajú cestu veľmi dobre a ešte k tomu idú spolu s nami. Dobešli nás v obci Vernar, kde nás v dedine rozdelil autobus, ktorý vyrazil zo zástavky. Predbehli nás a ostali stáť na vernarskom kopci, kde stojí veľký kríž. Keď sme dorazili na miesto s autom, dcéra čupela pod krížom a ja mám pocit, že sa tam vtedy určite modlila. Syn nám naznačil, že je všetko v poriadku, že na nás iba čakali. Pokračovali sme v jazde a ja som videla, ako si zipsovali kombinézy, naťahovali rukavice a kládli na hlavy prilby. Celú cestu išli za nami a ich psík Arik za zadným sklom sa veľmi tešil, že ich vidí.

Až na mieste, ktoré sa nazýva Besník, pred obcou Telgárt, nás predbehli a asi pár minút bola dcérka otočená smerom ku nám do auta. Nechápala som, že moje slabé oči (mám dioptrie 24) vidia to, čo by inokedy nevideli. Jej nádherný pohľad... Prečo tak dobre vidím tie jej krásne modré oči, ktoré sa s nami vtedy už lúčili...?

Potom nasledovala obec Telgárt a za dedinou v poslednej veľkej zákrute došlo k stretu s kamiónom. Bola to čelná zrážka kvôli vstupu rómskych občanov predávajúcich lesné plody do jazdnej dráhy. Vyskočili sme z auta a rozbehli sa k našim deťom. Ja som ostala hneď pri synovi, ktorý ležal bližšie a manžel utekal k dcérke.

Okamžite sme ich začali oživovať a dávať umelé dýchanie za pomoci ďalších šoférov z kolóny. Po pár minútach mi náš syn vydýchol v náručí. Čakali sme na lekársku pomoc a manžel sa snažil ďalej oživovať našu dcérku.

Nakoniec sme sa dočkali leteckej zdravotníckej pomoci. Vrtuľníkom previezli našu dcéru do Banskej Bystrice, kde na následky zranení nezlučiteľné so životom skonala. Tam bol tiež prevezený aj Drahoš na súdnu pitvu. Zvláštny bol pre nás aj pitevný nález, obaja mali zranenia nezlučiteľné so životom a jedno spoločné - odtrhnuté srdiečka. Obetované Bohu...!?

Povedali ste, že Boh vám doprial milosť zažiť ten odchod. Ako to myslíte?

S odstupom času viem, že to bola veľká milosť. Ja nehodná a hriešna som zdieľala tú istú bolesť z odchodu syna, ako Božia Matka Mária. Aj ja som držala svojho syna a on v mojom náručí naposledy vydýchol. Vtedy som volala Božie milosrdenstvo na pomoc a svojmu synovi som sľúbila, že tu budem pokorne čakať, kým ma nebeský Otec nepovolá za nimi a tam si ich raz určite nájdem.

V jednom zo svedectiev ste povedali: V jednej sekunde sa nám zmenil život. Nasledovalo to "odkazom" od Vašej dcéry a slovami vášho manžela, že chcete kráčať za Ježišom.

Dorazili sme večer domov, nastala hrozná búrka. Mali sme pocit, že s nami plače celé nebo. Nám sa liali slzy a po okne stekali prúdy vody. Odišla som do detskej izby, kde som na stene zbadala nalepený plagátik. Visel nad Luckinou posteľou spolu s fotkou Márie s malým Ježišom v náručí. Bol na ňom vytlačený citát z Knihy Exodus (20, 24): "Hľa, pred tebou pošlem svojho anjela, aby ťa ochraňoval a doviedol na miesto, ktoré som ti ja pripravil." Vedeli sme, že to nie je náhoda, že to je cielený odkaz našej Lucie, kam odišli a kam máme kráčať my dvaja, aby sme sa mohli raz stretnúť v nebi. A začali sme byť hladní po Ježišovi.

Ako sa to prejavovalo?

Odobzdali sme mu hneď s dôverou svoje životy, svoje manželstvo a všetko ostatné pod jeho vládu a moc. Pozvali sme ho za kráľa a vladára nášho bytia. Podal nám ruku a my sme sa jej chytili.

Ďalším odkazom bolo to, že ste si všimli knihu na policičke, ktorú kúpil Lucii Drahoš...

Bol to vianočný darček, Biblia, ktorú som zbadala. Lucia veľmi túžila po Svätom Písme a on jej ho s láskou kúpil a daroval pod stromček. Lucia si na ňu vlastnoručne ušila obal a na ňom mala vyšitého krásneho Baránka - symbol Krista. Začala som tú knihu brávať do rúk, hladkať a neskôr aj čítať. Veľmi často som videla našu Lucku sedávať nad tou knihou. Vždy som si náhodne otvorila citát, ktorý mi odpovedal na moje otázky. A tak som sa začala Krista pýtať, ako máme žiť, aby sme sa dostali za našimi deťmi. Odpoveď znela: Neboj sa! Ži podľa evanjelia a v tejto knihe máš môj návod.

BUDEM S TEBOU AŽ DO KONCA TVOJHO ŽIVOTA

Hádali ste sa aj s Bohom a vyčítali mu, čo sa stalo?

Samozrejme, že som sa hádala a kričala na Boha. Prečo mi dal taký vzácny dar, tak nakrátko a potom mi ho vzal späť? Dary sa predsa nepýtajú späť. Veľmi som sa na neho hnevala. A všetko som mu to hovorila. Radím to všetkým rodičom, čo prežili podobne stratu dieťaťa, ale aj všetkým ostatným. Naučila ma to naša dcérka. Raz mi povedala: "Mami, je pekné spievať Bohu žalmy a prednášať mu chvály, ale ak On vidí v tvojom srdci niečo iné, tak potom je to faloš. Zahod' masku a povedz mu rovno o všetkom. Čaká na to, chce to počuť od teba. Miluje to, keď mu jeho dieťa dôveruje. Až potom môže postupne prichádzať odpustenie a uzdravenie.

Desať mesiacov ste sa snažili niesť túto bolesť a potom ste prežili vlastnú chatrč. Čo sa stalo?

Bola práve turičná nedeľa, blížilo sa prvé výročie ich smrti a ja som bola už totálne na dne. Môj prvý zámer bola prechádzka po miestach spoločných vychádzok s deťmi a psíkom. Túlala som sa hore dole. Celé tie mesiace som sa snažila byť silná, lebo som veriaci, lebo by to tak chceli naše deti, lebo sa to patrí. Lebo, lebo, lebo...

Dochádzala som ku koľajniciam, ktoré oddeľujú sídlisko a záhradkársku osadu, v ktorej máme chatku. Bola som úplne na dne a niekto mi tíško šepkal, že Boh je láska, v ktorú ty tak bezhranične veríš. "On vie, ako sa cítiš. On to chápe, že si na dne, že nevládzeš. On vie, že chceš ísť za deťmi... že ich hľadáš."

Takto ma chcel Zlý oklamať a poviem vám, že som tomu verila dosť dlho. Preto mi je ľúto, ak počujem nelichotivé poznámky na účet ľudí a kňazov, ktorí si siahli na život. Otec lži dokáže veľmi ľahko oklamať tých, ktorí sú v ťažkej životnej situácii a sú rozhodnutí verne kráčať za Kristom.

Dnes už viem, že ma zachránil Boh cez obraz a volanie mojich detí. Mal so mnou svoj plán. Najprv som počula synov hlas: "Mami, nerob to!" Začala som sa obzerať, ale nikoho som nevidela. Bolo chladno, sychravo, nikde nebolo ani živej duše. Potom som videla, ako sa ku mne natahujú dve ruky, ktoré som ihneď spoznala, komu patria a keď sa mali naše ruky stretnúť, bola tam neviditeľná bariéra a nemohla som sa ich nijako dotknúť. Nešlo to ani s veľkou námahou a vtedy som počula milovanú dcérku: "Mami, tu budeš trpieť len pár rokov, ale ak to urobíš, budeš trpieť celú večnosť. Už sa nikdy nebudeme môcť stretnúť. Budeš na nás pozeráť, ale nikdy už nebudeme môcť byť spolu..."

Čo nasledovalo?

Zdvihla som sa z koľajiska a odišla som na chatku. Hodila som sa na zem a kričala na plné ústa na deti, na Boha: "Kde sú, kde odišli, prečo ma opustili? Prečo, prečo, prečo?"

Keď som sa zdvihla a nevládala ani plakať, padol mi pohľad na malý krížik, ktorý tam zavesila naša dcéra. Začala som kričať na Krista: "Si živý? Ty si ten Boh, ktorého moja dcéra milovala? Prečo si mi nepomohol? Veď som ti verila, že môžeš povedať jediné slovo a budú žiť... Keď vydýchol v mojich rukách náš syn, prosila som ťa, nechaj mi dcéru, tú potrebujem! V Písme sa píše, že si zaplakal nad mŕtvym 21-ročným a môjho 21-ročného ti ľúto nebolo? Videl si vieru tej ženy a moju si nevidel? Kde si bol? Povedz, kde si vtedy bol?"

Potom som si spomenula na pieseň, ktorú sme si často spievali s mamkou v tých najkrajších chvíľkach: *Mária, ochrana...* Keď som ju dospievala, prišiel mi do srdca zvláštny nepoznaný pokoj. Dnes mi je jasné, že som si privolala na pomoc tú najpovolanejšiu.

Sedela som ticho na zemi, chrptom opretá o gauč a vtedy som počula v srdci hlas: "Bol som tam s tebou! Poznáš ten pocit, ktorý máš teraz v srdci? Bol som tam s tebou a držal som ťa v náručí, inak by si to nebola vydržala." Ostala som v tichu a nechápala som, čo sa deje. "Ježiš?" spýtala som sa ho na uistenie. "Prečo si mi vtedy nepomohol ako za čias, keď si chodil po zemi?" "Nemohol som zasiahnuť, lebo sa musela naplniť Otcova vôľa! Ale neboj sa, odteraz budem stále s tebou až do konca tvojho života. Budem ťa chrániť, vyučovať, budem ťa viesť životom. "Prečo to muselo byť Ježiš?" "Rád by som ti to ukázal, ale teraz by si to nepochopila a neuniesla, budem ti to vysvetľovať postupne..." Znova nastalo ticho, chcela som tak zostať navždy v jeho náručí. Nevieť, ako dlho to trvalo, lebo som postrehla, že sa zotmelo. Vtedy som povedala: "Ježiš, ak si to ty a je to všetko pravda a nie môj výmysel, chcem o Tebe a tvojej láske hovoriť ľuďom. Dovoľ mi k tebe priviesť aspoň jednu dušu, ktorá bude v najväčšom ohrození." Vtedy som vôbec nechápala, čo od neho žiadam. Po chvíľke ticha v tejto tme a Ježišom objatí ma našiel manžel, ktorý ma už zúfalo hľadal. Nič sa ma nepýtal, len ma tuho objal a ja som sa mohla vyplakať v jeho náručí. A tak sa započala Božia misia nášho života. Dnes viem, že to boli tie najkrajšie našimi deťmi vyprosené osobné Turice, kde som nanovo dostala dary Ducha Svätého a bola som pomazaná do služby pre Boha.

Mnohí rodičia sa stretávajú s podobnými situáciami, keď zomrú ich deti. Čo je vtedy najdôležitejšie?

Neviem, je to asi individuálne... Mne veľmi pomáhal manžel, bol mojim Šimonom z Cyrény. Pri prvom a jedinom stretnutí s psychiatrom jeho verdikt znel: "Vy nepotrebuje žiadne lieky, vás uzdraví vaša viera...." Pomohli mi rozhovory s kňazmi, ktorí nám boli blízki najmä vďaka životu našej dcéry. Na hore Zvir v Litmanovej som v auguste na výročie zjavení povedala: "Pane, buď mojim psychiatrom, veď jedine Ty ma poznáš a len Ty ma môžeš vyliečiť. Kto iný by pochopil moju bolesť!"

Potom denno-denný sviatostný život, sväté omše, Eucharistia, to bolo jediné, bez čoho by sme nevedeli žiť. Potom ticho v modlitbe, práca na záhradke a rozhovory s Bohom. Nechať si čas aj na smútok, slzy a robiť to, čo človek cíti. A ako to prijať? Že je to nezvratné. A jedine Boh je pánom života. Len on má právo dať i vziať!

Ako môžu pomôcť druhí týmto rodičom?

Myslím, že je to tiež individuálne. Vnímam to aj so stretnutí s týmito ľuďmi. Jedným robí dobre rozhovor o ich deťoch a potrebujú to dostať zo seba von. Väčšinou to porovnávajú so mnou a s inými, ako danú situáciu prežívali oni. Sú aj takí, ktorí sa v tom uzatvoria a nedokážu sa o tom zdieľať. Buďme najmä my kresťania citliví, nezraňujme ich rôznymi citátmi zo Svätého písma a chytrými radami. Nezabúdajme, že zo všetkého najviac potrebujú naše objatie, našu prítomnosť a to, že im rozumieme srdcom. Najlepšiu radu nám dáva Sväté písmo: Plačte s plačúcimi a radujte sa s radujúcimi...

IŠLA SOM PO STOPÁCH SVOJEJ DCÉRY

Všetko, čo ste prežili, je veľmi bolestivé, no vnímate v tom už trochu Božiu logiku? Hovoríte, že po roku a pár mesiacoch ku vám začali chodiť ľudia a mladí s podobnými problémami...

Deti majú ísť po stopách svojich rodičov, no u nás je to naopak. Ja som išla po stopách našej dcéry. Najprv som išla do diecéznej školy (DAŠky) pre spišskú diecézu, ktorú ukončila a jeden rok v nej pôsobila naša Lucia. Tam som spoznávala mladých ľudí zapálených pre Krista. Potom som vstúpila alebo zastúpila jej prázdne miesto medzi ďalšími mladými v spoločenstve Božieho milosrdenstva. Lucia na poslednom stretnutí v stredu, ktoré mali v konkatedrále, povedala: Keby sa medzi nami objavil telesne Ježiš, tak by som ho mocne objala a povedala by som mu: Ježiš, konečne som ťa našla a už ťa nikdy nenechám odísť. Chcem ísť s Tebou."

Neskôr sme sa tiež dozvedeli, že na jedných duchovných cvičeniach pred Eucharistiou ponúkla Bohu svoj život za obrátenie a evanjelizáciu mladých ľudí. Pochopili sme, že toto bolo jej osobné rozhodnutie. Boh to prijal a my sme to museli akceptovať. Veď vždy sme ich s manželom viedli a vychovávali, povedali svoj názor, ale ak to bolo možné, tak sme im ponechali slobodu.

Po určitom čase prišlo vo vašom manželstve ťažké obdobie, skloňoval sa rozvod...

Boli sme veľmi ubolení, nevládali sme už medzi sebou ani komunikovať. Najmä ja. Manžel mal svoju prácu a ja som bola sama doma. Ľudia sa časom od nás povytáčali, čo bolo prirodzené - každý mal svoj vlastný život a starosti v ňom. Tá samota a bolesť ma strašne ubíjali. Manžel sa vrátil do práce a aj keď sa mi snažil všemocne pomáhať, moja komunikácia bola: neviem, nechcem, nemôžem, urob si čo chceš. A tak po prvý raz zaznelo slovo rozchod, rozvod.

Potrebovala som to asi počuť, aby som sa spamätala. Viem, že to nebolo pre manžela ľahké, vysloviť tieto slová, ale už bol asi v koncoch. Samozrejme, že najprv som robila zo seba hrdinku a mala široké ramená. Keď som vyriekla slovo, že súhlasím, v tom momente mi v srdci zneli slová manželskej prísahy: "V zdraví i v chorobe, v dobrom i v zlom... a najmä to posledné... v šťastí i nešťastí, kým nás smrť nerozdelí." Pochopila som, že prvú polovicu máme za sebou, ostáva prežiť tú druhú, do ktorej nás Boh povolal. Manžel sa nikdy nevzdáva a má svoje porekadlo: "Z boja utekajú iba zbabelci." Tak bojujeme ďalej! Náš odkaz pre manželov je: Nezabúdajte na prísahu, ktorú ste zložili na kríž pred oltárom.

Postupne po smrti svojich detí ste sa dozvedeli o tom, čo ju sprevádzalo. Napríklad Lucia bola predtým na spovedi u otca Maroša Kuffu...

A nielen ona. Dôvodom návštevy otca Kuffu v ten deň bolo aj to, že Lucia priviedla v prvom rade svojho kolegu na spoveď po 10 rokoch. No a potom sa rozhodla k spovedi aj ona. Bolo to dva dni pred jej smrťou a od otca Maroša sme sa dozvedeli, že Lucia je už určite v nebi, že to bola jej generálka na cestu do večnosti. Teda celoživotná spoveď. S plačom nám hovoril, že nikdy nevidel niekoho mladého mať také čisté srdce. Že túži a bude sa za to modliť, aby raz zomieral v takom stave ako naša dcérka. Ja som to v tej bolesti vtedy ani nechápala, prečo chce zomierať ako ona? Pochopila som to až časom...

Ako dôležitý bod vo vašom živote spomínate Medjugorie. Čo sa tam udialo?

Do Medjugoria sme mali ísť v septembri 2002 spolu s deťmi. No keďže nás predbehli do večnosti, vybrali sme sa tam na ich počesť v septembri s jedným kňazom. Bolo to len dva a pol mesiaca po pohrebe a ja som tam prišla s veľkou bolesťou v srdci. Pri zjavení na Podbrde som prosila o silu a hlavne o pokoj do srdca. Vtedy som pochopila, že som na správnom mieste: Kto iný mi môže viac rozumieť, ako mamka Mária? Vtedy som jej podala ruku a prosila, aby nás viedla do večnosti. Prišiel pokoj, sila a radosť do srdca, aj vďaka nebeskej Mamke. Vieme, že nás vedie a ochraňuje.

IBA S VIEROU SA TO DÁ PREŽIŤ

Neskôr ste začali vydávať svedectvo a hovoriť o Božej láske a sile, ktorú vám Boh dáva. Dajú sa s Bohom zvládnuť tieto situácie?

Iba s vierou sa dá všetko prežiť. Bude to znieť tvrdo, ale bez viery je to na psychiatriu a na doživotné užívanie liekov. Stále dostávam otázky, či som sa s tým zmierila a či som to prijala. Nedá sa to prijať, nikdy sa s tým nedá zmieriť. Je to denno-denná a celoživotná ťažká rana a bolesť. No viera vo vzkriesenie, vo večný život a stretnutie s nimi prevyšuje akúkoľvek bolesť tohto sveta. Viera je daná ako Boží dar tým, čo o tento dar stoja.

Vydávať svedectvo o tom, čo sme zažili, nie je vôbec jednoduché. Mnohokrát sme utržili aj zranenia a nepochopenie. Lebo vydať svedectvo o sebe je ísť s vlastnou kožou na trh, odhaliť svoje súkromie a tým sa stať viac zraniteľným. No Boh to všetko v našom živote usmerňuje, riadi a uzdravuje. Žiť s Kristom a pre Krista sa vždy oplatí, je to najväčšia výhra patriť Jemu.

Povedali ste, že "manželstvo je jedna veľká služba, veľké odriekanie, dennodenné odpúšťanie, prijímanie sa takých, akými sme. Preto sa nebojte, nebojte sa Boha, je živý, nič vám nechce vziať, chce vám len dať skutočnú lásku, aby sme sa raz všetci stretli v nebi." Aká je vaša skúsenosť v manželstve?

Niekedy bolo plné sĺz z mojej choroby a choroby detí. Samozrejme, plné odriekania z oboch strán, prebdených nocí pri ich posteliach. Moja hospitalizácia, operácia očí a strach, či svoje maličké deti ešte uvidím.

Celý život visí nado mnou slepota. Potom prišla ďalšia ťažká operácia ženských vecí vo veľmi mladom veku. Ako 30-ročná som ostala ťažkým invalidom. Aj to si Boh použil, aby som si doma užila poriadne také krátke materstvo. Aby som sa naplno venovala rodine a domácnosti.

Hoci si v 30-tich rokoch majú ľudia budovať pracovnú kariéru, ja som si budovala inú kariéru - kariéru materstva. Naše deti nemuseli vyrastať s kľúčikom na krku a nevychovalo ich sídlisko. Odmenou mi boli synove slová v dospelosti: "Mami, dala si nám skutočný domov, kde sa radi vraciame."

Nebyť tých chorôb a problémov, nikdy by som si naplno neužila dar materstva. Všetko, čo v manželstve príde, treba prijať a konať vždy s láskou a vo vzájomnej úcte a ostatné zariadi a požehná Boh. On aj bolesť, chorobu a každú skúšku dokáže premeniť na dobro. Dobro v jeho ponímaní a nám prospešné na večnosť.

Svoj príbeh porovnávate k Abrahámovi, ktorému pribudlo po 25-tich rokoch potomstvo. Vám pribudlo po siedmich rokoch a máte desiatky detí...

Po príchode do Luckinho spoločenstva sme sa začali modliť o víziu, o Božiu vôľu a plán s nami. Týždenne sme sa stretávali na modlitbách a chválach, no modlili sme sa najmä za našu službu. Po čase nám Boh ukázal našu službu v evanjelizácii birmovancov. Chodili sme po celom Slovensku a robili víkendovky. Duchovné cvičenia podľa vzoru sv. Dominika. Trvalo to nepretržite 5 rokov. Medzi tým prichádzali rôzne akcie, kde sme boli pozvaní s našim svedectvom: Krakow - púť s rádiom Lumen, púť zaľúbených v Šaštíne, On je živý v Nitre, Stretnutie so Svätým Otcom na Velehrade, púť radosti vo Vysokej nad Uhom, Krakovany a mnoho iných.

Naše tajomstvo mladých a hladných po Bohu narastalo a narastalo. Dúfam, že bude ešte narastať, lebo Bohu nie je nič nemožné. Sú stovky ľudí, ktorých sa dotkol Boh. Má svoj plán a my ho chceme spolu s ním do bodky naplňať. Chceme ohlasovať väzňom slobodu a prinášať ľuďom v tmách Kristove svetlo.

ROBME VŠETKO S LÁSKOU

Aktuálne žijeme rok Sedembolestnej a známym vyobrazením je Božia Matka, ako drží v náručí svojho Syna. Chápete teraz viac Sedembolestnú Pannu Máriu? Utiekate sa k nej ako tej, ktorá mala podobný životný príbeh?

K úcte k Božej Matke ma od malička viedla moja mamina, ktorá si ju veľmi ctíla a vážila. Už viem, čo to je držať v náručí mŕtveho syna. Viem, čo prežívala Božia Matka a postupne som začala hlbšie chápať jej sedem bolestí. Mnoho mojich životných situácií sa podobalo na jej bolesti. Vnieslo ma to do jej mnohých situácií. Boh mi dal prežiť a precítiť to, čo prežívala ona.

Áno, touto tragickou udalosťou som úplne prilipla k nebeskej Matke, lebo som pochopila, že ona jediná vie, vidí a cíti, čo prežívam. Bola ľudskou bytosťou ako my, preto nám je najbližšia. Ona ma môže viesť cestou k svojmu Synovi. Veď kto pozná lepšie syna, ako jeho vlastná matka? Vždy ma dojíma jej pokora, s akou všetko počúvala, rozjímalá o tom a vo viere a tichosti si uchovávala vo svojom srdci a vo všetkom verila Bohu. O toto prosím už 12 rokov, aby ma učila žiť podľa jej vzoru.

Čo sa môžeme učiť dnes od Sedembolestnej?

Tichosti, pokore a dôvere v Boha. Istotne tak, ako aj my dnes, aj ona mnohým veciam hneď neporozumela. Nechápala, aké veľké veci od nej Boh žiada a predsa kráčala vo viere a dôvere životom.

Vaša Lucia raz povedala: "Mami, máme prázdne ruky a s takými budeme odchádzať raz aj do večnosti." Ako sa najlepšie môžeme pripraviť na túto cestu do večnosti?

Robiť všetko s láskou... niet iného prikázania na tomto svete. Keď som bola v štádiu rozoberania svojho života, pýtala som sa miliónkrát: Prečo? Keď mi pred očami prebiehal môj život ako film, dospela som k poznaniu: Čo poviem pred Božou tvárou? Viem, že mu chcem povedať: "Nie vždy som konala tak, ako som mala. Nie vždy som robila tak, ako si to odo mňa očakával. Nie vždy tak, ako bolo v danej situácii potrebné. Ale jedno už viem: že som to robila vždy s láskou. Vždy, čo sa týkalo mojich milovaných detí

a mojej rodiny." S láskou sa nič nepokazí a nič nebude stratené. Otec Maroš hovorí, že raz budeme hore skla-dať maturitu z lásky. Tak žime lásku, milujem Boha a blížneho, aby sme sa raz tam hore dostali.

Tešíte sa na stretnutie s Drahošom a Luciou? Čo sa ich chcete prvé opýtať?

Prvé roky som si myslela, že sa ich budem pýtať, prečo ma tak rýchlo opustili. Prečo, keď mi stále sľubovali, že ma v mojej slepote nikdy neopustia a budú mi vždy oporou? Dnes sa tomu už len smejem, lebo viem, že sa ich nič nepotrebujem pýtať. Viem do detailov precítiť, aké bude naše stretnutie. Plné vrúcneho objatia, bozkov a mojich slz šťastia. Ako si ma náš milovaný syn zodvihne do výšky v náručí, ako to robil neraz aj predtým. Už sa veľmi teším, ako si ma povedú a poukazujú mi celé nebo a o všetkom mi porozprávajú. Tak, ako to robili počas života, lebo sme s deťmi mali veľmi priateľský vzťah. So všetkým chodili za nami s manželom, vždy chceli počuť naše názory a rady. Ale ešte sa teším na jednu veľmi podstatnú vec - na stretnutie s Bohom.

Je Vaša nádej Zmŕtvychvstalý, ktorý porazil smrť?

Samozrejme, veď nebyť nádeje vo viere, potom by už náš život nemal zmysel. Minul by sa cieľa, veď zmyslom a celým našim bytím boli naše jediné milované deti. Jediným zmyslom nášho života je teraz Boh a nesku-točná túžba po stretnutí s našimi deťmi pred jeho tvárou vo večnosti. Smrť bola Kristom navždy porazená, už nemá nikdy nad nami moc. A aj keď umrieme, žiť bude ten, kto žije a verí v Neho. Kto je jeho telo a pije jeho krv, bude žiť, aj keď umrie.